

Odborné stanovisko podľa § 1 ods. 2 písm. f) zákona č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva

Vážený pán xxxxx,

Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva (ďalej ako „Stredisko“) ste doručili podnet. Požiadali ste v ňom o zodpovedanie otázky, či sa mesto Žilina dopúšťa nepriamej diskriminácie občanov s trvalým pobytom v meste Žilina tým, že vydanie rezidentskej parkovacej karty podmieňuje trvalým pobytom občana v parkovacej zóne.

Obsah podnetu

Vo Vašom podnete ste uviedli, že ste vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v parkovacej zóne mesta Žilina. Nemáte v nej evidovaný trvalý pobyt, pravidelne ju však využívate. Trvalý pobyt máte z osobných dôvodov evidovaný v inej nehnuteľnosti ležiacej na území mesta Žilina. Ste teda občanom s trvalým pobytom v meste a prispievate na jeho chod prostredníctvom podielových a miestnych daní a iných poplatkov. Napriek týmto skutočnostiam Vám mesto Žilina neumožňuje zakúpiť si rezidentskú parkovaciu kartu, ktorej cena je výhodnejšia v porovnaní s inými parkovacími kartami. Z uvedeného dôvodu sa cítite byť znevýhodnený v porovnaní s osobami, ktoré si môžu zakúpiť rezidentskú parkovaciu kartu v parkovacej zóne, v ktorej vlastníte nehnuteľnosť, a to iba z dôvodu, že majú v tejto zóne evidovaný trvalý pobyt.

Stanovisko mesta Žilina

Stredisko vo Vašej veci požiadalo o vyjadrenie mesto Žilina. Mesto Žilina uviedlo, že účelom kritérií stanovených pre možnosť zakúpenia rezidentskej parkovacej karty je vytvorenie vhodných podmienok pre parkovanie občanom mesta Žilina a eliminovanie možnosti parkovania občanom, ktorí v meste trvalý pobyt nemajú.

Regulácia parkovania a s tým spojené podmienky pri vydávaní parkovacích kariet sú určené na základe rezidentského princípu. To znamená, že len občania s trvalým alebo prechodným pobytom

sú považovaní za rezidentov, a s to s ohľadom na zákon č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky (ďalej ako „zákon č. 253/1998 Z. z.“). Podľa názoru mesta Žilina je mnoho občanov, ktorí sa zdržujú mimo svoj trvalý pobyt. Títo občania využívajú služby danej obce bez toho, aby finančne prispievali na chod obce, a naopak, prispievajú vo forme daní a poplatku za odpad obci, kde sa nezdržiavajú. Na základe uvedeného javu mesto Žilina pristúpilo k rozhodnutiu podmieniť vydanie rezidentskej karty občanovi s trvalým pobytom v meste.

Občania mesta Žilina, ktorí majú trvalý pobyt v meste Žilina mimo parkovacej zóny, si môžu v parkovacej zóne zriadiť prechodný pobyt, ktorý v zmysle platného VZN je rovnako akceptovaný pri žiadosti o vydanie rezidentskej parkovanej karty ako na základe trvalého pobytu.

Relevantné ustanovenia VZN

V zmysle § 1 ods. 2 písm. h) všeobecne záväzného nariadenia č. 16/2024 o dočasnom parkovaní motorových vozidiel na vymedzených úsekoch miestnych ciest na území mesta Žilina (ďalej ako „VZN“) na účely tohto VZN sa rozumie rezidentom parkovacej zóny:

- I. fyzická osoba prihlásená na trvalý pobyt v parkovacej zóne podľa § 3 alebo § 4 zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 253/1998 Z. z.), alebo
- II. fyzická osoba prihlásená na trvalý pobyt v meste Žilina podľa § 5 zákona č. 253/1998 Z. z., ktorá na základe nájomnej zmluvy alebo obdobného právneho vzťahu býva v byte v parkovacej zóne mesta Žilina,
- III. občan Európskej únie, ktorý má na území Slovenskej republiky udelený trvalý pobyt podľa § 67 zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej iba „zákon č. 404/2011 Z. z.“), ak podľa pobytového preukazu občana Európskej únie má trvalý pobyt v parkovacej zóne mesta Žilina,
- IV. rodinný príslušník občana Európskej únie, ktorý má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt podľa § 71 zákona č. 404/2011 Z. z., ak podľa pobytového preukazu rodinného príslušníka občana Európskej únie má trvalý pobyt v parkovacej zóne Žilina,
- V. štátny príslušník tretej krajiny, ktorý má na území Slovenskej republiky udelený trvalý pobyt podľa § 42 a nasl. zákona č. 404/2011 Z. z., ak podľa dokladu o pobyte má trvalý pobyt v parkovacej zóne mesta Žilina.

Podľa § 5 časť D ods. 1 VZN parkovacia karta (ďalej len „PK“) umožňuje dočasné parkovanie motorových vozidiel v parkovacej zóne Prevádzkovateľa po dobu platnosti karty v pásme, pre ktoré je vydaná.

Podľa § 5 časť D ods. 3 VZN typy parkovacích kariet:

- a) Rezidentská („RPK“),

- b) Abonentská („APK“),
- c) Návštevnícka („NPK“),
- d) Mestská („MPK“),
- e) Poslanecká („PPK“).

Podľa § 5 časť D ods. 10 VZN RPK je určená pre:

- a) fyzickú osobu alebo fyzickú osobu – podnikateľa, ktorá má ako fyzická osoba evidovaný trvalý pobyt v meste Žilina na niektorej z uvedených ulíc parkovacích zón a súčasne je ako vlastník vozidla alebo oprávnený držiteľ vozidla zapísaná v osvedčení o evidencii vozidla,
- b) fyzickú osobu alebo fyzickú osobu – podnikateľa, ktorá má ako fyzická osoba evidovaný trvalý pobyt v meste Žilina a zároveň má zriadený prechodný pobyt v niektorej z parkovacích zón a súčasne je ako vlastník vozidla alebo oprávnený držiteľ vozidla zapísaná v osvedčení o evidencii vozidla.

V oboch prípadoch podľa tohto bodu sa pri fyzickej osobe – podnikateľovi neprihliada na miesto podnikania.

Právne posúdenie

Prijatie dôvodného záveru o porušení zákazu diskriminácie musí vždy predchádzať identifikácia jeho znakov, ktoré vymedzuje antidiskriminačný zákon. Esenciálnou je prítomnosť menej priaznivého zaobchádzania zo strany povinného subjektu, a to buď s konkrétnou osobou, alebo so skupinou osôb. Ďalšou nevyhnutnou súčasťou je určenie formy porušenia zákazu diskriminácie, dôvodu, oblasti, a v neposlednom rade je tiež potrebné identifikovať porovnateľnú osobu alebo skupinu osôb. Medzi vymenovanými znakmi musí zároveň existovať príčinná súvislosť.

Oblasti právnych vzťahov, na ktoré sa vzťahuje príkaz zákonodarcu dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania, sú vymedzené v § 3 ods. 1 antidiskriminačného zákona, podľa ktorého je *každý povinný dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v oblasti pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov, sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, poskytovania tovarov a služieb a vo vzdelávaní*. Stredisko sa pri vyhodnocovaní Vášho podnetu zaoberalo tým, či je možné dočasné parkovanie na vymedzených parkovacích miestach za úhradu subsumovať pod chránenú oblasť poskytovania tovarov a služieb. Legálna definícia služieb na účely ochrany osôb pred diskrimináciou nie je obsiahnutá v žiadnom vnútroštátnom právnom predpise. Smernica Rady 2004/113/ES z 13. decembra 2004 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu, ktorá bola transponovaná do antidiskriminačného zákona, pri vymedzení služieb odkazuje na čl. 50 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (ďalej ako „zmluva o založení ES“). Podľa tohto článku zmluvy o založení ES **sa za služby považujú plnenia, ktoré sa bežne poskytujú za odplatu, pokiaľ ich neupravujú ustanovenia o voľnom pohybe tovaru, kapitálu a osôb. Služby zahŕňajú najmä: a) činnosti priemyselnej povahy; b) činnosti obchodnej povahy; c) činnosti remeselnej povahy; d)**

*činnosti v oblasti slobodných povolání. Uvedenú definíciu je možné primerane použiť aj v prípade namietaného diskriminačného konania v iných oblastiach právnych vzťahov ako aj z iných diskriminačných dôvodov. Hlavné atribúty služby podľa zmluvy o založení ES sú, že ide o bežné plnenia, ktoré sú poskytované za odplatu. V prípade dočasného parkovania za úhradu sú oba tieto atribúty splnené. **Posudzovanú právnu vec je teda možné podradiť pod chránenú oblasť právnych vzťahov, ktorou je poskytovanie služieb.***

Ďalším nevyhnutným predpokladom pre konštatovanie zákazu diskriminácie je identifikácia chráneného dôvodu diskriminácie. Vo Vašom podnete ste uviedli, že sa cítite byť diskriminovaný z dôvodu, že napriek tomu, že napriek tomu, že vlastníte nehnuteľnosť v parkovacej zóne a využívate ju, nemáte nárok na zakúpenie RPK v parkovacej zóne tak, ako ho majú Vaši susedia, a to len z toho dôvodu, že v nehnuteľnosti nemáte na rozdiel on nich ohlásený trvalý pobyt. Z uvedeného vyplýva, že **rozlišovacie kritérium medzi Vami a osobami, ktoré ste označili za komparátorov, je skutočnosť, že kým oni majú trvalý pobyt v nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v parkovacej zóne, vy ho v nej ohlásený nemáte.**

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 253/1998 Z. z. *trvalý pobyt je pobyt občana spravidla v mieste jeho stáleho bydliska na území Slovenskej republiky. Občan má v tom istom čase iba jeden trvalý pobyt.*

Právna úprava hlásenia pobytu v SR definuje trvalý pobyt tak, že **spravidla** je v mieste stáleho bydliska občana. S rešpektom k základnému právu občana na súkromný a rodinný život je potrebné akceptovať, že z dôvodu rôznych životných situácií **sa občan môže zdržiavať na viacerých miestach, pričom v zmysle zákona č. 253/1998 Z. z. trvalý pobyt môže mať iba v jednom z týchto miest.**

Stredisko sa ďalej zamýšľalo nad tým, čo je príčinou / dôvodom odlišnosti medzi Vami ako osobou, ktorá vlastní v parkovacej zóne nehnuteľnosť, trvalý pobyt v nej však nahlásený nemá a osobami, ktoré majú v parkovacej zóne nahlásený trvalý pobyt. **Dospelo k záveru, že dôvodom tejto odlišnosti je Vaša slobodná voľba.** V zmysle príslušných ustanovení zákona č. 253/1998 Z. z. sa na trvalý pobyt v nehnuteľnosti môže prihlásiť občan, ktorý je vlastníkom alebo spoluvlastníkom nehnuteľnosti alebo osoba, ktorá predloží súhlas vlastníka alebo všetkých spoluvlastníkov nehnuteľnosti. Z uvedeného vyplýva, že neexistujú žiadne legálne prekážky, ktoré by Vám bránili ohlásiť si trvalý pobyt v nehnuteľnosti v parkovacej zóne, o dočasné parkovanie v ktorej máte záujem na základe zakúpenia RPK.

Antidiskriminačný zákon zakazuje diskrimináciu z dôvodov, ktoré sú vymenované v § 2 ods. 1, podľa ktorého *dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality*

alebo inej protispoločenskej činnosti. Všeobecne formulovaný dôvod „iné postavenie“ umožňuje rozšíriť zakázané dôvody diskriminácie aj o iné, vo výpočte výslovne neuvedené. Obsah tohto pojmu je postupne tvorený judikatúrou súdnych autorít. V zmysle nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. PL ÚS 1/2012 zo dňa 3.7.2013: „...slovné spojenie ‚iné postavenie‘ použité v čl. 12 ods. 2 ústavy je potrebné vykladať v nadväznosti na predtým vymenované zakázané diskriminačné dôvody nerozlučne späté s ľudskou jedinečnosťou. Inými slovami, uvedené slovné spojenie, ktorým čl. 12 ods. 2 ústavy nadobúda demonštratívny charakter, treba vykladať ako ‚iné postavenie‘ obdobné charakteristikám pred ním menovaným, nie ako ‚iné postavenie‘ v zmysle postavenia svojou podstatou odlišného od ostatných explicitne menovaných zakázaných dôvodov. Nevyhnutné je preto skúmanie, či uvažovaný diskriminačný dôvod má svojou povahou priamy vzťah k niektorému z vypočítaných dôvodov podľa čl. 12 ods. 2 ústavy.“ Stredisko je toho názoru, že **skutočnosť, že v nehnuteľnosti vo Vašom vlastníctve nemáte ohlásený trvalý pobyt, je výsledkom Vášho slobodného rozhodnutia, ktoré môžete kedykoľvek zmeniť**, a teda nie je viazané na žiadne z explicitne vymenovaných zakázaných dôvodov diskriminácie. **Nie je preto možné podradiť ho pod zakázaný diskriminačný dôvod „iné postavenie“.**

Vzhľadom na to, že príčinou nerovnakého zaobchádzania s Vami ako vlastníkom nehnuteľnosti v parkovacej zóne mesta Žilina v porovnaní s inými osobami, ktoré majú v nehnuteľnosti v parkovacej zóne ohlásený trvalý pobyt, **nie je žiadny zo zakázaných dôvodov diskriminácie, Stredisko nemôže vo Vašej veci konštatovať porušenie zásady rovnakého zaobchádzania.**

Ako však už vyššie naznačilo, kritériá, ktoré mesto Žilina určilo pre možnosť zakúpenia RPK, môžu neprimerane zasahovať do Vášho práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, ktoré garantuje Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd v článku 8¹. Stredisko sa preto obráti s odporúčaním na úpravu podmienok umožňujúcich zakúpenie rezidenčnej karty na mesto Žilina.

Záver

Mesto Žilina neporušuje zákaz diskriminácie ustanovený antidiskriminačným zákonom voči vlastníčkovi nehnuteľnosti ležiacej v parkovacej zóne tým, že možnosť zakúpenia rezidenčnej parkovacej karty podmieňuje trvalým pobytom osoby v parkovacej zóne.

¹ Článok 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
Právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života

1. Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

2. Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať s výnimkou prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom alebo zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo na ochranu práv a slobôd iných.

**SLOVENSKÉ NÁRODNÉ
STREDISKO
PRE ĽUDSKÉ PRÁVA**

Na Priekope 174/13
010 01 Žilina
Slovensko

041/230 41 21
info@snslp.sk
www.snslp.sk

PhDr. Silvia Porubánová
výkonná riaditeľka